

BURTON**DALBELLO****boardhouse POGO**

free magazine

Boardlife

FREESHING

Lavínová karta vznikla v spolupráci so Strediskom lavínovej prevencie v Jasnej
 VYDALA: Jana Šedová www.xtm.sk DESIGN: Mañana agency © 2005

NEBEZPEČNÉ MIESTA

- * **Muldy, žľaby:** dno alebo stred, boky tvorené krátkymi strmými svahmi, často sú tu naviate dosky, v horných častiach snehové náveje a vankúše
- * **Svahy:** najmä s rovným, hladkým povrchom bez porastu (na jar s trávnatým povrchom)
- * **Doliny:** všetky miesta pod vyústením žľabov a múld alebo miesta pod súvislými strmými svahmi, pri 4. a 5. stupni aj protisvahy, miesta, kde doposiaľ lavíny nepadali, pri 5. stupni sú menšie doliny ohrozené až po ústie
- * **Hrebene, chrbtý:** preveje na hrebeňoch, aj krátke ale strmé a súvislé svahy – „stupáky“

NEBEZPEČNÉ SNEHY

- * **Prevej:** vzniká na záveternej strane sedla alebo hrebeňa
- * **Návej, snehový vankúš:** vzniká na záveternej strane v žľaboch, muldách a svahoch, rozozná sa ako neprirodzený tvar (hrb, val...) na pôvodnom teréne
- * **Doska:** vytvára sa na náveternej strane v žľaboch, muldách a svahoch, môže byť mäkká a tvrdá, môže sa prelamovať, pri sadaní vydávať zvuky
- * **Dutinová inoväť:** na povrchu ju nevidieť, treba si vykopať sondu do snehu aspoň 1 meter, vzniká pri dlhotrvajúcich mrazoch.

NEZABUDNI !!!

- * *Od sklonu svahu závisí aj riziko. Čím je svah strmší, tým je nebezpečnejší.*
- * *Sneh sa pôsobením vetra ukladá a premiestňuje. Už pri menšom zaťažení naviatej snehovej masy sa môže odtrhnúť lavína!*
- * *Prvý pekný deň po snežení je veľmi nebezpečný, rešpektuj varovania Horskej záchrannej služby!*
- * *V tieni (severozápadné a severovýchodné svahy) sa sneh udrží dlhšie prachový, ale spevní sa pomalšie, ako na slnečných svahoch.*
- * *Skaly a stromy nezaručujú stabilitu snehovej masy.*

! Aj keď dodržíš všetky odporúčania Lavínovej karty STOP or GO, nie je vylúčené, že Ti lavínové nebezpečenstvo nehrozí!

PRIVOLANIE POMOCI, INFORMÁCIEHorská záchraná služba: **18300**Letecká záchraná zdravotná služba: **18155**Non-stop info o lavínovej situácii: **044/5591695**

Centrálny dispečing

HZS Poprad: **052/7877721**Non-stop info o lavínovej situácii: **044/5591695**

Vysoké Západné Tatry: 052/4422820 0903/624 869

Západné Tatry - juh, Žiarska dolina: 044/5586218 0903/624 061

Západné Tatry - sever, Zverovka: 043/5395101 0903/624 066

Nízke Tatry - sever, Jasná 044/5591678 0903/624 070

Nízke Tatry - juh, Tále: 048/6195326 0903/624 078

Veľká Fatra, Donovaly: 048/4199724 0903/624 049

Malá Fatra, Vrátna dolina: 041/5695232 0903/624 028

HZS Slovenský raj: 053/4297902, 053/4297903 0903/624 092

Stredisko lavínovej prevencie: 044/5591637 0903/624 130

Privolanie pomoci v zahraničí:

Európske tiesňové číslo: 112

Nemecko: 19222

Rakúsko: 140

Švajčiarsko: 1414

Taliansko: 118

www.hory.sk

www.hzs.sk

www.shmu.sk

www.snowski.sk

www.lavinen.org

Lavínová karta

pre zhodnotenie lavínového nebezpečenstva

Podľa metódy „STOP or GO“ (Michael Larcher, Berg & Steigen, 4/2001)

CHECK 1: ZISTI AKTUÁLNY LAVÍNOVÝ STUPEŇ A PRISPÔSOB SA PODMIENKAM!

LAVÍNOVÉ NEBEZPEČENSTVO

1 MALÉ	
2 MIERNE	Zriekni sa túry na svahoch so strmostou 40° a viac
3 ZVÝŠENÉ	Zriekni sa túry na svahoch so strmostou 35° a viac
4 VEĽKÉ	Zriekni sa túry na svahoch so strmostou 30° a viac
5 VEĽMI VEĽKÉ	Zriekni sa všetkých túr

CHECK 2: OVERUJ SI SNEHOVÉ A LAVÍNOVÉ PODMIENKY

	ÁNO	NIE
* Je nový sneh? Viac ako 30 cm?	STOP	GO
* Je sneh previaty vetrom?	STOP	GO
* Vidíš v okolí teréne padať lavíny?	STOP	GO
* Vidíš čerstvo spadnuté lavínové nánosy?	STOP	GO
* Je sneh zmäkknutý, prevlhnutý?	STOP	GO
* Je po zatažení snehu počuť hlboké, tlmené zvuky?	STOP	GO
* Tvoria sa trhliny pri vstupe na snehový povrch?	STOP	GO

STOP! ak na ktorúkoľvek otázku odpovieš áno!
CHOĎ len ak na všetky otázky odpovieš nie a dodržíš odporúčania kontroly 1

ŠTANDARDNÉ OPATRENIA PRE TÚRU

PLÁNOVANIE

* Počasie	Viditeľnosť, vietor, teplota
* Lavínová situácia	Stupeň nebezpečenstva, nebezpečné miesta
* Orientácia	Mapa, sprievodcovská literatúra, strmosť terénu, expozícia, nástup
* Účastníci	Počet jazdcov, ich výkonnosť. Menšia skupina = menšie riziko
* Základná výbava	Hľadací prístroj, lavínová sonda, lopata

VÝSTUP

- * Kontrola hľadacích prístrojov
- * Rozostupy 10 m od sklonu svahu 30°
- * Využívanie vhodných prírodných útvarov

ZJAZD

POZOR: ZJAZD ≠ VÝSTUP**ZJAZD = NOVÝ TERÉN**

- * Rozostup 30 m
- * Od sklonu svahu 35° jazdiť po jednom
- * Jasné príkazy pre skupinu

Rozostupy, trasa

- * **Priebežná kontrola snehu**
pozoruj zmeny snehu, vykop lavínovú sondu, urob test stability
- * **Priebežná orientácia**
porovnávaj terén a mapu
- * **Zostať spolu - počkať na ostatných na bezpečnom mieste**
tempo prispôbiť celej skupine

ZÁKLADNÉ PRAVIDLÁ

- * Každý deň sleduj lavínovú predpoveď
- * Nepreceňuj svoje schopnosti a pravidelne kontroluj svoj výstroj
- * Nikdy nechod' bez základného lavínového vybavenia
- * Nikdy nechod' sám, ale ani vo veľkých skupinách
- * Vždy pozeraj, kto je pod tebou, kto je nad tebou
- * Strmé žľaby jazdi vždy samostatne
- * Pri výstupe strmých svahov udržuj väčší odstup od ostatných
- * Pri zlej viditeľnosti a veľkej veternosti zabudni na túru a freeriding

Stupnica lavínového nebezpečenstva

1 MALÉ	Snehová pokrývka je dobre spevnená a stabilná
2 MIERNE	Snehová pokrývka je na extrémne strmých svahoch (nad 40°) len málo spevnená, uvoľnenie lavíny pri mechanickom zatažení, väčšie samovoľné lavíny sa neočakávajú
3 ZVÝŠENÉ	Snehová pokrývka je málo spevnená na extrémnych a strmých svahoch (nad 35°), uvoľnenie lavíny aj pri malom zatažení, je možný výskyt malých a stredných samovoľných lavín
4 VEĽKÉ	Snehová pokrývka je veľmi málo spevnená na všetkých strmých svahoch (nad 30°), uvoľnenie lavíny už aj pri veľmi malom zatažení, výskyt veľkých samovoľných lavín ohrozujúcich aj inak bezpečné miesta v dolinách, protisvahy
5 VEĽMI VEĽKÉ	Snehová pokrývka je nespevnená na všetkých svahoch (nad 20°), hrozia veľké a katastrofické lavíny, ohrozené sú celé údolia až po ústia